

темељних вредности грађанског друштва. Тако правна држава превазилази правне оквире јер има огроман капацитет који се не своди само на принцип легалитета. На њу наш угледни академик, проф. Коста Чавошки, гледа као на метаправну идеју и доктрину или политички идеал који тежи позитивном правном поретку у коме се обезбеђују људске слободе и сигурност. Правна држава у себи укључује разноврсне садржаје и правне принципе (принцип легалитета, легитимитета, правну сигурност и др.) али и оне друге, пре свега политичке, који се тичу ограничавања државне власти, њене правичности, поделе власти, гаранцију људских права и слобода и остало. Сви ови разноврсни садржаји: правни, економски, политички, морални и др. су стварани и обликовани према датим историјским и друштвеним околностима па је тако и појам правне државе био различит, мењао се и прилагођавао духу времена јер није важио само за једну епоху. Овакав изворни правни појам је под утицајем либералне политичке традиције постао вишезначан па се може посматрати и са правнотеоријског, али и политичког и економског становишта. Свакако да су најдалекосежније политичке импликације правне државе јер је она преузела на себе тежак подухват да буде супротност полицијској, милитаристичкој и свакој другој арбитрарној власти или самовољи. Да би у томе успела, правна држава мора прво да обузда и ограничи извршну власт и спречи њену самовољу јер управо неконтролисана извршно-управна власт представља највећу опасност и извор сваке ауторитарне, диктаторске и самовољне владавине. Зато се правна држава и појављује у свом најважнијем својству као поредак у коме је државна власт, а пре свега извршна власт, ограничена правом на начин да се тиме зајамчује неприкосновеност основних слобода и права. Оваква држава која треба да сузбија и ограничава самовољу извршне власти обично се повезује са демократијом па се тврди да тамо где има демократије – има и правне државе и владавине права. Но, иако тако изгледа, није увек тако јер демократија није сама по себи услов правне државе. Уствари, правна држава је шира по свом појму од демократије и услов је њеног постојања, а не обрнуто. Свака држава прво треба да постане правна држава па тек онда и да се бори за већи степен демократије. Погрешно је државу прогласити демократском и само по томе очекивати да ће она постати и правна држава. То је грешка коју су учиниле и социјалистичке државе јер су потцениле значај владавине права сматрајући да ће демократија сама по себи да обезбеди поштовање права и законитост. То се није догодило и зато треба да су нам на памети мудре поруке оних хроничара демократије